

Диво кам'яної гори (народна казка)

Автор Невідомий

Був один бідний чоловік, що мав трьох синів: Петра, Дмитра й дурненького Федька. Сини повиростали, а землі у бідняка – на один заячий скік. Біда так міцно засіла у хаті, що й макогоном не виженеш. Хоч сиди та й плач, а хоч стій і реви.

Пішов бідняк до багача й каже:

- Позич мені волів і плуга. Я з синами відроблю, коли тобі треба буде.
- Три дні маєш сапати у полі.
- Добре.

Бідняк приїхав фірою до своїх воріт і покликав найстаршого сина:

- Отам, за селом, є широка Кам'яна гора. Їдь до неї, виори її та посій пшеницю.

Петро поїхав на Кам'яну гору. Зняв із фіри плуг і почав орати. Як тільки проклав першу борозну, із Кам'яної гори висунулася якась чорна волохата рука і як вдарила волів, то вони разом із плугом полетіли стрімголов у прірву.

Вернувся Петро додому сумний і розказав батькові, що сталося.

Бідняк закричав:

- Іди геть з моєї хати! Скільки житиму, не хочу тебе бачити.

Петро накинув на плечі сардак і подався куди очі видять. Бідняк пішов до іншого багача. Позичив волів і плуга. Покликав середущого сина Дмитра й каже:

- Ти розумніший. Їдь на Кам'яну гору, виори її та посій пшеницю.

Середущий сів на фіру, приїхав на скалу. То, що зорав учора Петро, десь зникло, й сліду не лишилося. Дмитро засукав рукави і взявся до роботи. Оборав гору довкола і почав другу борозну. Тільки дійшов до прірви, коли якась чорна волохата рука висунулася з Кам'яної гори і як гепне волів поміж роги, то за ними й плугом тільки загуло.

Дмитро налякався. Що він скаже батькові? Той його вб'є!

Закинув торбу на плече й побіг Петра наздоганяти.

Бідняк чекав Дмитра й радів, що нарешті Кам'яна гора буде зорана і засіяна.

Та минув день, а сина не видно. Жінка плаче, а чоловік заспокоює:

- Не плач, жінко, Дмитро хоче всю гору зрівняти, тому так затримався.

Другого дня дурненький син Федько витягнув з печі шию і говорить:

– Тату, Дмитро не виорав Кам'яну гору. Воли поздохали, плуг поламався, а Дмитро побіг наздоганяти Петра.

- Звідки ти знаєш, дурню?

- Нізвідки, я все знаю...

Бідняк пішов на Кам'яну гору. Побачив у прірві дві пари волів і два поламані плуги. Вернувся додому, сів на лаву й затужив за старшими синами. Цілу ніч журився, як без них відробить багачам.

- Не журіться, тату, – сказав Федько з печі. – Завтра я піду орати, як дасте пару

волів. Засію пшеницю, знайду братів і приведу додому всю худобу.

Бідняк ще позичив пару волів і плуга. Федько сів на фіру і, співаючи, поїхав на Кам'яну гору. Як подивився у безодню, то сорочка стала полотном: там лежали убиті воли і поламані плуги. Коли минув страх, парубок взявся до оранки. Проклав одну борозну і вже почав другу. Раптом із скелі висунулася якась чорна волохата рука і наміряється ударити волів між роги. Федько випустив чепіги і – хап за ту руку. Схопив, як общеньками, і так міцно тримає, що ніяка сила на світі не вирвала б її. Потім почав тягнути. Тягне, тягне, аж сопе. З гірким лихом витягнув чортиська. Схопив за чуприну, кинув ним на землю і придушив коліном.

– Ти нащо людям шкоду робиш? Тепер я з тебе живого не злізу.

– Даруй життя, Федьку, – просився чортище. – У мене вже давно сверблять руки на тебе...

Федько вийняв з пазухи ножика, відрізав у чорта кінчик лівого вуха й засунув за пояс.

– Тепер ти, дияволе, маєш запрягтися в цього плуга і виорати Кам'яну гору так, аби на ній родила золота пшениця.

– Я не люблю, парубче, орати. Зроблю щось інше...

Та Федько й не слухав. Зняв ярмо з волів і повісив чортові на шию. Потім так ушкварив батогом нечистого, що той аж підскочив.

– Гайда, іродів сину!

Чорт тягне-тягне плуга, аж очі вилізають, а Федько тримає за чепіги і собі співає. Довго чи мало так орали, – того вже не знаю, але рілля на Кам'яній горі зробилася м'якенька, як гусяче пір'я.

З чорта піт лив чурками.

– Ну, Федьку, біжи по пшеницю, а я тим часом відпочину, – сказав дідько хлопцеві. – Але борзо, бо в мене є й інша робота.

Прибіг Федько захеканий додому, став перед ворітьми й закричав:

– Тату, давайте борзенько насіння, бо чорт не має часу!

Бідняк виніс торбину зерна. Більше не хотів дати – боявся, що Федько все тільки змарнує.

Чорт засіяв ріллю, хвостом заволочив, а потім скривився перед парубком:

– Віддай мені кінчик лівого вуха.

– А кольки в бік не хочеш? Щоб мені зараз Петра й Дмитра сюди привів, бо засвічу тобі лойову свічку!

– Не світи лойових свічок, Федьку! Все буде так, як хочеш.

У ту ж хвилину несподівано розперезалася страшна буря. Лютий вихор розгулявся, як дурень на хрестинах. Чорт сів на нього верхи і полетів кудись на псю-маму. Невдовзі вернувся з Петром і Дмитром.

– Маєш братів, – сказав легеневі. – Давай кінчик лівого вуха!

– А ти, дурний мацапура, нащо поламав плуги? Щоб вони мені з волами були тут, як новенькі!

Чорт беркицьнувся і полетів у прірву. За хвилину витягнув з безодні два нові плуги з живими волами.

- Віддай мені кінчик лівого вуха,- застогнав чортище.

Федько вийняв з-під пояса той кавальчик шкірки, шпурнув дідькові:

- Щоб і твого сопуху тут не було чути! - крикнув йому Федько. - Щоб тебе носило тільки по ярах та по болотах, бо матимеш зі мною справу.

Дідько схопив кінчик свого вуха і так тікав, що аж світив п'ятами.

Брати сіли на фіри й поїхали додому. Бідняк дуже втішився, коли їх побачив.

Петро й Дмитро сіли за стіл, розповідали про свої пригоди, а Федько виліз на піч і грався з котом.

Другого дня бідняк пішов на Кам'яну гору подивитися, чи все добре зроблено.

Він став, як укопаний, очам своїм не вірив: пшениця вже виросла й достигла! Стебельця в неї срібні, а колоски - золоті.

Прибіг додому і гукає:

- Ану, сини, серпи в руки і на Кам'яну гору! У нас уже настали жнива!

Петро й Дмитро зібралися жати, а Федько і далі сидів на печі.